

DET INTERNATIONALE SPROG

Esperanto

EN AKTUEL REDEGØRELSE

ESPERANTISTFORENINGEN FOR DANMARK

195 1

INDHOLD

	Side
1. Er der et sprogproblem?.....	3
2. Hvad er Esperanto?.....	4
3. Hvad gør Esperanto lettere at lære end andre sprog?.....	4
4. Ja, men hvorfor ikke engelsk?.....	5
5. Er der nogen litteratur på Esperanto?... G	
6. Hvad er Esperanto-bevægelsen?.....	6
7. Har Esperanto mødt nogen officiel anerkendelse?.....	7
8. Hvem bruger Esperanto?.....	9
9. Hvilke skoler underviser i Esperanto?...13	
10. Har Esperanto nogen fremtid?.....14	
Litteratur.....	16

Tekst: Poul Thorsen.

Tegninger: Rudy Jensen.

1. Er der et sprogproblem?

Vi har alle moret os over molbohistorierne. Men hvad var det andet, molboerne gjorde, end at vælge den mest akavede og indviklede måde at klare sagerne på? Er vi molboer, når det gælder valg af fremmede sprog?

Enhver, der har stået overfor udlændinge, véd, der er et problem. Selv sprogkyndige må indrømme, de tit kommer til kort. Et godt billede af sprogproblemet har vi i FN's vældige tolkapparat. De mange ledninger, hovedtelefoner og glasskabe med blinkende lamper ville jo være ganske overflødige, hvis der ikke var et sprogproblem.

I FN viser det sig indlysende klart, at når man lader nationalsprog fungere som fællessprog, bliver resultatet ikke eet, men flere sprog. Alene i FN fungerer fem officielle, hvoriblandt to af de sværeste i verden: russisk og kinesisk.

Hans Hedtoft udtalte i 1949 på et spørgsmål fra „Politiken“, om han havde savnet en akademisk uddannelse:

„Ja ... ved et af de første internationale ungdomsmøder, jeg deltog i. Jeg holdt en tale på dårligt tysk, og da den var færdig, kastede min gamle ven udenrigsminister Halvard Lange et blik på papiret og gik så op og holdt den med fynd og klem på blændende engelsk og fransk. De kan tro, det lød af noget i mine øren, men jeg følte mig den dag som en meget lille Hans.“

Måske er det rigtigt, at en lille gruppe akademikere i hvert land som Halvard Lange til dels har løst sprogproblemet for sig selv. I så fald har de brugt en stor del af livet dertil. Men det kan ikke være i overensstemmelse med demokrati, at denne lille gruppe har eneret på direkte udøvelse af internationalt samkvem. Det tilhører en svunden aristokratisk tid, da f. eks. latin var midlet til forståelse mellem de få dannede.

I dag er latin en mumie, og de store folkemasser trænger

sig frem i lyset. Alle vil læse, korrespondere, rejse, høre udenlandsk radio, se udenlandske film. Men de hverken kan eller vil ofre halvdelen af livet på forberedelse dertil. Tiden kræver et friskt initiativ, et virkelig brugbart og let meddelelsesmiddel, et moderne, levende fællessprog. *Et sådant sprog er Esperanto.*

2. Hvad er Esperanto?

Internacia, moderna, neutrala lingvo estas necesa por la moderna mondo. Por internacia laboro — internacia lingvo.

Dette er Esperanto og betyder: Et internationalt, moderne, neutralt sprog er nødvendigt for den moderne verden. For internationalt samarbejde et internationalt sprog. Midt i sprogenes virvar er Esperanto *plansproget*. Det er det eneste kunstsprog, der har vundet virkelig udbredelse.

Det bruges af hundredtusinder og finder anvendelse indenfor næsten alle områder.

„Esperanto” var egentlig pseudonym for en polsk læge og sprogmand, som udarbejdede det internationale sprog. Hans navn var *L. Zamenhof*, og pseudonymet betyder den, der håber.

Esperanto er ikke mere et projekt, men en arbejdende organisme, som udvikler sig på samme måde som alle andre sprog ved stadig optagelse af nye ord og former. Dets udvikling er under sagkyndig kontrol, og resultatet er blevet et både effektivt og harmonisk formet instrument.

3. Hvad gør Esperanto lettere at lære end andre sprog?

Esperanto er ikke blot logisk, men også levende. Det er ikke et køligt robotsprog, men en følsom sprogkunstners værk. Det er et udvalg af naturlige ord fra moderne, nationale sprog, men ordene er iklædt en strømlinjeformet grammatik. Den består af 16 hovedregler uden undtagelser. Antallet af ord, der skal læres, er meget stærkt begrænset ved brugen af for- og efterstavelser, der ændrer betydningen af allerede kendte ord, f. eks. giver forstavelsen *mal-* altid den modsatte mening: *inteligenta* og det modsatte — *malinteligenta*.

Alle ord udtales ganske som de staves. Navneord ender på -o som *mondo* (verden), tillægsord på -a som *granda* (stor), udsagnsord i nutid på -as som *lernas* (lærer).

Det bestemte kendeord hedder *la*, genstandsled får endelsen -n, og flertal dannes overalt ved tilføjelse af -j.

Måske kan De allerede nu selv oversætte:

La mondo estas granda. Inteligenta persono lernas Esperanton. Telefono estas internacia aparato.

Ved videnskabelige forsøg i Svejs, England og USA er det bevist, at Esperanto er 10—15 gange lettere end nationalsprogene.

4. Ja, men hvorfor ikke engelsk?

Engelsk har stor udbredelse, men tales næppe af mere end 15 pct. af jordens befolkning. Udenfor de engelsksprogede områder er der i virkeligheden kun ganske få, der taler og skriver engelsk ordentligt, selv om mange flere tror, de gør det. Dertil kommer, at engelsk er et nationalsprog, og tilmed et af dem, der er dårligst egnet som internationalt mål.

Ordforrådet er uhyre omfattende, udtalen urimelig vanskelig, og selv om man har søgt ordmængden begrænset i det såkaldte *Basic English*, er det en utilfredsstillende løsning. Ingen englænder er nemlig i stand til at begrænse sit ordforråd til *Basics 850* givne gloser. Forståelsen må derfor blive temmelig ensidig.

Basic English, *Welt Deutsch* o. s. v. er ensidige løsninger af spørgsmålet. Alle nationalsprog begunstiger gennem brugen vedkommende nationer og monopoliserer deres kulturliv. For alle andre betyder de sproglig underkastelse. Derfor er valg af et nationalsprog som verdenssprog ikke alene en unødvendig kompliceret løsning, men tilmed umulig politisk.

Ægypten og Pakistan har nylig afskaffet engelskundervisningen. Østeuropa, Sydamerika og Asien står køligt overfor den. Måske var det ikke ganske tilfældigt, at Dan-

marks fineste engelskkender *Otto Jespersen* gik kraftigt ind for et kunstsprog som det internationale forståelsesmiddel.

5. Er der nogen litteratur på Esperanto?

Kun sprog, der ejer en litteratur, er blivende sprog. Et plansprogs naturlige opgave er imidlertid at formidle nationalsprogenes åndelige værdier. Derfor består størstedelen af esperanto-litteraturen af oversættelser. Det drejer sig om flere tusinde bind.

Mest bemærkelsesværdige er de mange antologier fra sprog, der sjældent eller aldrig oversættes, f. eks. ungarsk, kroatisk, tjekkisk, bulgarsk, katalansk og flamsk.

Fra verdenslitteraturen er bl. a. oversat Homer, Dante, Shakespeare, Voltaire, Goethe, Schiller, Gogol, Wells, Tolstoy, Jack London og Selma Lagerlöf.

Fra dansk foreligger H. C. Andersens eventyr, Blicher: En landsbydegns dagbog og Præsten fra Vejlbj, Hertz: Kong Renés datter, Kirk: Daglejerne m. fl. — En dansk antologi er under udarbejdelse.

Foruden oversættelserne har Esperanto dog også sin egen ret betydelige skønlitteratur og poesi. Endelig findes en meget stor faglitteratur.

De fleste esperantoklubber disponerer over et bibliotek, men også adskillige offentlige biblioteker har udvalg af esperanto-litteraturen.

6. Hvad er Esperanto-bevægelsen?

På en måde udgør esperantisterne et lille sprogsamfund med egne traditioner og egen kultur. Deres fane er grøn og deres kendemærke en grøn stjerne. De har dannet klubber, landsorganisationer, verdensforeninger og faglige sammenslutninger. Deres talrige møder og kongresser er bevægelsens livsyttringer. Sommeren 1951

deltog 2000 esperantister fra 40 lande i verdenskongressen i München, men desuden afholdtes mange landsmøder, sommerkursus, fællesrejser, ferielejre o. l. I Danmark samles hvert år hundrede esperantister fra en halv snes lande til feriekursus på Den internationale højskole i Helsingør. Det forstås, at Esperanto er mindst lige så meget talt som skrevet.

Der udkommer for tiden ca. 70 blade og tidsskrifter på Esperanto. De fleste er organer for foreninger, men der er også tidsskrifter for børn og unge, arbejdere, katolikker, spejdere, journalister, videnskabsmænd, studenter, fredsvenner, blinde, foruden Een verden, sprogvidenskab, litteratur og samfærdsel.

Den kinesiske, tjekkiske og bulgarske regering støtter udgivelsen af månedlige esperanto-tidsskrifter.

Interessant er konsulsystemet i *Universala Esperanto-Asocio*, den største esperanto-organisation, med sæde i London. Den har 15.000 medlemmer i ca. 70 lande, men ca. 2000 har forpligtet sig til at være „konsuler“. De repræsenterer bevægelsen udadtil og yder gratis bistand til alle, der skriftligt eller personligt anmoder derom.

Det drejer sig om et verdensomfattende service-system, der spænder fra almindelige oplysninger og turistvejledning over arbejdsanvisning, fremskaffelse af medicin, bøger og sjældne varer — til efterlysning af eller hjælp til krigsfanger, flygtninge og emigranter.

Kun sjældent bliver eksempler på disse utallige tjenester offentlig kendt. Såfremt det var tilfældet, ville endnu flere indse, hvilken uhyre lettelse eet sprog er i internationalt hjælpearbejde.

7. Har Esperanto mødt nogen officiel anerkendelse?

1922 tog Folkeforbundet sprogproblemet op til behandling og udtalte, at Esperanto måtte betragtes som det mest gennemprøvede forsøg på et internationalt sprog, og det, der mest betryggende opfyldte de krav, man kan stille et sådant. Der stilledes forslag om indførelse af Esperanto i skolerne, hvis 10 stater ville gå ind på det.

I Islands alting stilledes 1946 forslag om esperanto-under-

visning i gymnasierne. For stemte 9 medlemmer og mod 11. Ministeren erklærede sig **villig** til at medvirke til forslaget gennemførelse, hvis nogle af Islands nabolande ville gøre det samme.

Islands **1170** gymnasieelever så endnu mere velvilligt på sagen. Ved en „gallup-undersøgelse“ stemte 72,5 pct. for, 17,1 pct. imod og 10,4 pct. var neutrale.

En almindelig gallupundersøgelse i Holland viste 38 pct. for engelsk, 29 pct. for Esperanto og 2 pct. for fransk som verdenssprog. Ifølge undersøgelser i Frankrig og Ungarn 1946 gik henholdsvis 68 pct. og 80 pct. ind for Esperanto i skolerne. 46,6 pct. i den ungarske undersøgelse var villige til selv at tage et kursus.

Hollands og Ungarns parlamenter har 1947 udtalt sig til fordel for undervisning af Esperanto i skolerne, når lejlighed gives.

I Østrig er Esperanto indført som valgfrit fag i alle skoler med ministerielt eksamensregulativ af 28. aug. 1946. Desuden har følgende lande godkendt sproget som valgfrit fag i en eller flere skoleformer: Brasilien, Bulgarien, England, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Japan, Polen, Rumænien, Tjekkoslaviet, Ungarn og Vesttyskland.

Flere lande yder bevillinger til fordel for Esperanto. Det gælder bl. a. Brasilien, Bulgarien, Finland, Japan, Polen, Østrig og Sverige. Det sidste land yder årligt 5000 kr. til læreruddannelse.

Enkelte politiske partier har udtalt sig til fordel for Esperanto: Socialdemokratiet i Japan 1945, Det republikanske parti og arbejderpartiet i Brasilien 1948, arbejderpartiet i Ungarn 1947, samt Det uafhængige arbejderparti og Commonwealthpartiet i England 1950. De to brasilianske partier har 1951 foreslået regeringen at tage diplomatisk initiativ til international antagelse af Esperanto.

Frimærker med esperantotekst er udgivet af Brasilien, Bulgarien, Sovjetunionen og Østrig. Andre postsager er udgivet på sproget bl. a. i Holland, Liechtenstein, Tjekkoslaviet. Det tyske og østrigske postvesen har allerede udsendt Esperanto-primærkort. Der findes i Danmark et Esperanto-personalet at lære Esperanto.

Ved esperantisternes verdenskongresser har en række

regeringer ladet sig repræsentere. 1949—51 således Belgien, Brasilien, Finland, Frankrig, Holland, Italien, Jugoslavien, Norge, New Zealand, Svejts, Sverige, Tjekkoslaviet, Uruguay og Østrig.

Zamenhof og Esperanto er hædret i talrige byer verden over ved opkaldelse af gader og pladser. Statistisk årbog, Brasilien, udsendes med esperantotekst.

Røde Kors' 10. kongres anbefalede Esperanto, især for ungdommen.

Inden for telegrafien er det internationale sprog anerkendt som „klart sprog“, d. v. s. til almindelig takst.

Frankrigs statsbaner og postvæsen bruger Esperanto. I Finland og Sverige har statsbanerne udgivet parlører på det, og esperantistiske jernbanemænd har et internationalt forbund med underafdeling i Danmark.

1950 overrakte FN et krav fra næsten alle lande, repræsenterende 16 millioner mennesker, hvoraf 896.000 ved personlig underskrift, om at tage problemet om et internationalt sprog op til overvejelse. Der udtryktes håb om, at FN ville fremme Esperanto. — Blandt underskriverne var præsident *Auriol*, Frankrig, ministerpræsident *Cyrankiewicz*, Polen, statsminister *Zapotocky*, Tjekkoslaviet, statsminister *Drees*, Holland, undervisningsminister *Eliasson*, Island, arbejdsminister *Clarey*, Australien, og justitsminister *Ries*, Ungarn.

S. Hvem bruger Esperanto?

Radio.

For tiden sendes regelmæssigt fra følgende lande: Brasilien, Bulgarien, Frankrig, Guatemala, Holland, Italien, Svejts, Sverige og Østrig. Lejlighedsvis sendes fra: Belgien, Polen, Tjekkoslaviet, Tyskland, Ungarn og USA. Enkelte af landene sender kursusmateriale de fleste almindelige nyheder og kulturstof. — Der findes en organisation for radioamatører, der bruger Esperanto.

Turisme.

Esperantister rejser meget, og flere og flere grene inden for turismen tager Esperanto i brug. Især udgives en strøm af prospekter og rejsebrochurer i næsten alle lande. Danske turistforeninger har ialt udsendt en lille snes på Esperanto. Af „Politiken“ er udgivet den kendte håndbog *Facts about Denmark* i esperanto-oversættelse.

Flyveselskaberne KLM, SAS og BEA betjener sig af det internationale fællessprog ved udsendelse af tryksager.

Film.

Hollywood har benyttet Esperanto i *Diktatoren, Eventyr i Singapore, Den store galskab, Neutral havn, Eneboeren på Samburan* og *Sammensværgelse*.

1947 udsendte Ungarn en tonefilm om Budapests genopbygning. Samme år kom den første esperantofilm fra Sydafrika.

Danmarksfilmen blev i 30'erne vist med esperantotekst i talrige lande. 1948 udsendte udenrigsministeriet en ny danmarksfilm i 7 kopier. De cirkulerer mellem esperanto-foreninger i det meste af verden.

Empire Film Prod., England, har fremstillet en spillefilm, *In other words*, om og delvis på Esperanto.

Flere hollandske kortfilm er forsynet med esperantotekst.

Arbejdere.

Siden 1920 har der været særlige klubber, landsforeninger og verdensorganisationer for arbejderesperantister. De råder over et konsulsystem i lighed med verdensesperantistforeningen. Bevægelsen omfatter både faggrupper og politiske fraktioner. Man udgiver egen presse og holder egne årskongresser. *Dansk Arbejder Esperanto Forbund* støtter verdensforeningen for arbejderesperantister, *Senacieca Asocio Tutmonda*, som har sæde i Paris.

Det svenske arbejderoplysningsforbund udgav 1947 en bog på Esperanto om den svenske arbejderbevægelse.

Ungdom.

Esperantobevægelsens ungdomsorganisation udsender et blad for børn og unge og afholder hvert år velbesøgte stævner. Ved stævnet i Konstanz 1950 deltog 420 unge fra 17 lande. 1952 afholdes stævnet i Danmark.

Spejderchefen *Baden Powell* anbefalede Esperanto, og spejdere, der kan sproget, har dannet *Skolta Esperantista Ligo*, der har sæde i London. Duellighedstegnet „Esperantotolk“ er officielt anerkendt, og ved jamboreerne afholdes som regel møder for esperantister.

Dansk Vandrelaug anvender Esperanto i håndbog og sangbog og bringer et esperanto-kursus i sit blad.

Endelig findes en verdensforening for børn, der har lært Esperanto samtidig med modersmålet!

Een verden.

Kun de, der også går ind for et verdenssprog, er helt værdige til verdensborgernavnet. Henved 10.000 esperantister har indset dette og har dannet *Universala Ligo*, som arbejder for en verdensregering. UL er repræsenteret ved Een verdens kongresser. Ved Genevekongressen 1951 forhandlede på Esperanto foruden på de officielle sprog, og samme år anbefalede Een verdens kongres i Rom at indføre Esperanto i skolerne i hele verden.

Fredsvenner.

Et fællessprogs formål er mellemfolkelig forståelse. Der-ved bliver esperanto-bevægelsen en slags fredsbevægelse. Men der findes også særlige esperanto-fredsforeninger. F. eks. har militærnægternes esperantoforening sæde i England og udsender et tidsskrift.

Ved verdensfredskongressen i Warszawa 1950 talte flere delegerede på Esperanto.

Religiøse.

Bibelen, mange salmer og bønnebøger er oversat til det internationale sprog. Både katolikker, protestanter, buddhister, kvækere m.fl. har egne esperanto-organisationer og blade. Ved kongresser i verdensesperantist-forenin-

gen er det almindeligt at afholde gudstjenester på Esperanto.

Blinde.

Der tages særligt hensyn til blinde mellem esperantisterne, og mange blinde besøger kongresserne. Adskillige esperantobøger foreligger i blindeskrift, f. eks. H. C. Andersens eventyr. — Der er en verdensforening og flere tidsskrifter for blinde esperantister.

Forretningsmænd.

Esperanto sætter den vågne forretningsmand i direkte og effektiv forbindelse med kolleger over hele verden. En handelsunion for esperantister har repræsentanter i 30 lande.

Efter krigen har følgende varemesser betjent sig af Esperanto: Paris, Lyon, Budapest, Birmingham, Wien, Hannover, Frankfurt, Utrecht, Padua og Verona.

Rådet for udenrigshandel i Brasilien udsender hvert år en håndbog for eksportører på fællessproget.

Videnskabsmænd.

Selv blandt videnskabsmænd og translatorer spøger sprogproblemet. Intet er blevet skarpere kritiseret end sproget i de doktorafhandlinger, der udsendes på engelsk her i landet. I udlandet, især i Japan, lader et voksende antal videnskabsmænd derfor deres afhandlinger resumere på Esperanto. I Danmark har P. Neergaard: Danish Species of Alternaria and Stemphylium, 1945, esperanto-resumé.

I den internationale elektrotekniske ordbog er Esperanto blandt de 6 officielle sprog. En teknisk standardiseringsordbog er under udarbejdelse på grundlag af Esperanto.

Følgende universiteter har faste lektorater i Esperanto: Amsterdam, Giessen, Hamburg, Innsbruck, Krakow, Liverpool, Lodz, Mainz, München, Osaka, Praha, Szeged (Ungarn), Wien. Desuden undervises under mindre faste former ved mange andre universiteter.

Der eksisterer en verdensorganisation for esperantistiske videnskabsmænd, og i København udgives et videnskabeligt magasin for Esperantos sprogvidenskab. Videnskabs-

mænd i forskellige lande har udsendt fagordbøger i bl. a. medicin, kemi, botanik, ornitologi og matematik. 85 japan-ske og 20 kinesiske videnskabsmænd har lovet at benytte Esperanto i deres publikationer.

I København udgives et internationalt studenterblad på Esperanto, og Danmarks internationale studenterkomité har med statsstøtte arrangeret arkæologiske lejre ved Aggersborg 1950 og på Bornholm 1951 for udenlandske studenter, der kan Esperanto.

Journalister.

En verdensforening for journalister, der behersker Esperanto, har medlemmer i 35 lande. Desuden udveksler journalister ideer og artikler via et verdenspressebureau i Göteborg.

Hobbyfolk.

Ikke blot for frimærkesamlere, men for alle samlere er Esperanto den store chance. Og *ved hjælp af Esperanto samler man på venner fra hele verden!* Talrige foreninger formidler forbindelser med andre samlere, pennevenner, skakspillere o. s. v. Ofte fører forbindelserne til venskab og feriebesøg.

„Politiken“s hobbybog giver en udmærket beskrivelse af Esperanto — og Esperanto vandt landskonkurrencen om den bedste hobby 1946.

9. Hvilke skoler underviser i Esperanto?

Et dusin danske skoler har eller har haft esperanto-undervisning. Nogle lærere formidler udveksling af forskelligt materiale med elever fra udenlandske skoler, selv om eleverne endnu ikke har lov at lære sproget — trods ansøgninger om forsøgsundervisning. Men *aftenskoleloven anerkender Esperanto*, og hver vinter samles mange hundrede til kursus.

Det har vist sig, at Esperanto ikke blot er et nyt fag på barneskolens overlåede

timeplan. Det støtter tilegnelsen af grammatik, fremmedord, fremmedsprog, geografi og historie. Endelig udvikles børnenes mellemfolkelige forståelse.

Førende med esperanto-undervisning er Holland — for tiden 30 skoler med 900 børn, Frankrig 30 skoler med 600 børn, England 22 skoler med 500 børn, USA 19 skoler, Tjekkoslovakiet 8 skoler, Finland, Tyskland, Ungarn, Brasilien, Japan, Sverige, Israel, Grækenland, Polen enkelte skoler.

10. Har Esperanto nogen fremtid?

Det levende liv giver hver dag svaret: Esperanto er *nutid* og har dermed også en fremtid. Det er til gavn og glæde for enhver, der ønsker det. Det er en stadig kilde til personlig udvikling.

Esperanto er — sagt i al beskedenhed — på mange områder en kulturfaktor, som tillige delagtiggør i en slags verdensborgerskab. Det giver økonomiske fordele, og det sparer tid, fordi det altid er den direkte vej. Det kan blive et lige så stort fremskridt som bogtrykkerkunsten, undervisningspligten eller 8-timersdagen. Alle fremskridt — og især de humane — skal have deres tid. Men når først de har sejret, er intet sikrere, end at alle ønsker dem bevaret.

Tiden er moden for et verdenssprog.

Verden bliver mindre og mindre. Den præges af alvorlig stræben efter enhed og enighed. Kun når det gælder sprogproblemet sætter de ansvarlige kikkerten for det blinde øje —. Her kunne de små nationer vise vejen. I øjeblikket er de sprogligt set en tålmodig underklasse. Grupper af små nationer kunne når som helst vælge Esperanto som mellemfolkeligt meddelelsesmiddel. Dermed ville det internationale sprogs sejr være meget nær. De små lande bør rejse kravet i FN og alle internationale forsamlinger. De bør kræve sprogligt demokrati.

Esperanto vil ikke fortrænge de nationale sprog. De er berettigede i hver sin del af verden. Selv når de optræder

som internationale sprog, er de kun eet vindue ud mod verden, mens Esperanto har vinduer åbne mod *hele* verden.

Lær derfor Esperanto!

Det kan gøres ganske uden forkundskaber ved selvstudium, korrespondantkursus eller aftenskole.

Udfyld venligst vedlagte kort og send det med det samme. Så vil De omgående høre nærmere om, hvor og hvorledes De kan lære

ESPERANTO

— vor tids »Sesam, luk dig op«.

LITTERATUR

Min Hobby Bog, Politikens Forlag 1946.

Hans Dalgård: Zamenhof, Esperantos skaber. Faglig læsning, nr. 199, 1948.

Esperanto, Danske Læreres Esperanto-Forening 1928.

Folkenes Forbund om Esperanto, Esperantistforeningen for Danmark 1924.

Otto Jespersen: Et Verdenssprog, Studentersamfundet 1928.

Kendte Mænds Udtalelser om internationalt Sprog og Esperanto, Esperantistforeningen for Danmark 1925.